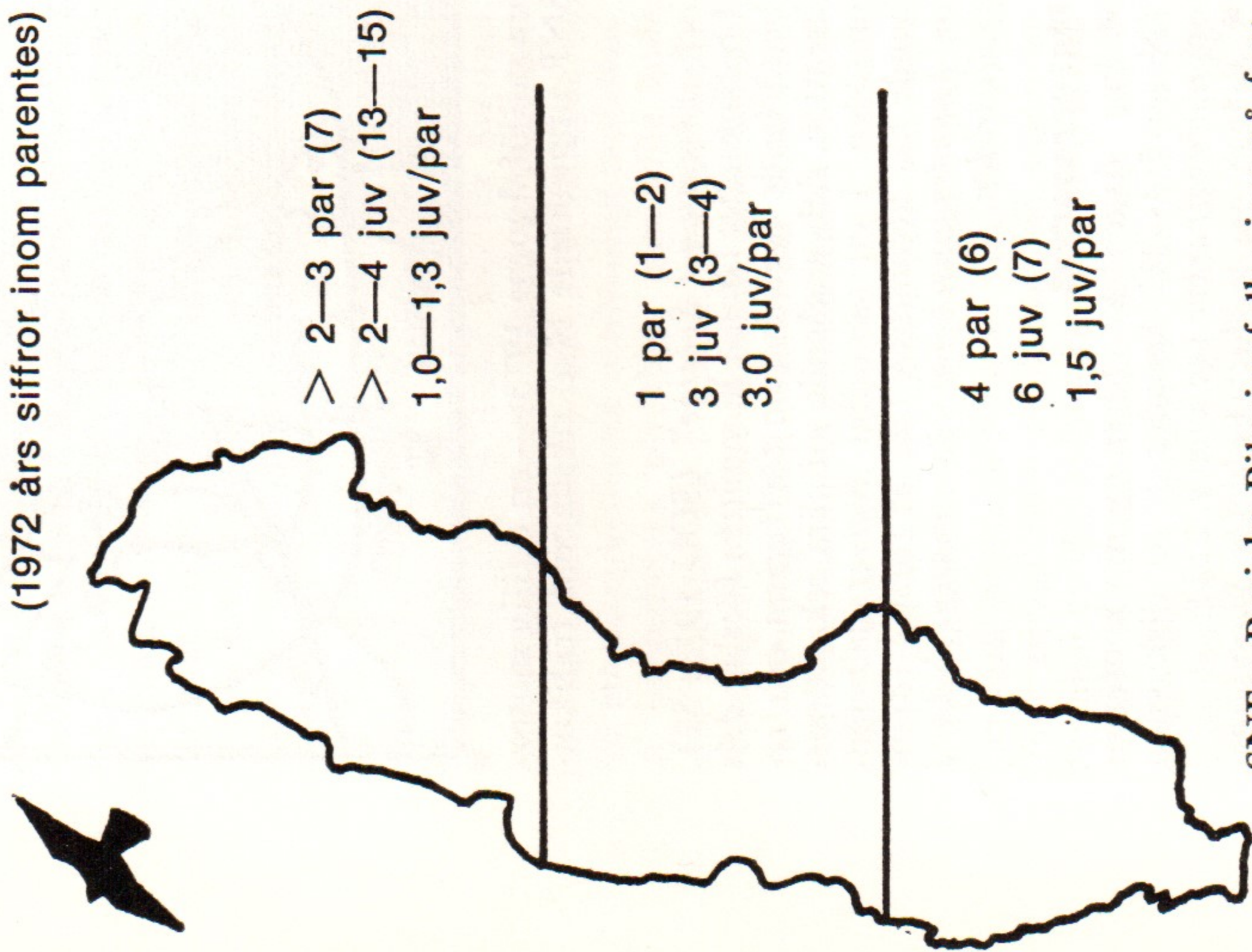

PILGRIMSFALK 1973 preliminärresultat (1972 års siffror inom parentes)

SNF:s Projekt Pilgrimfalk visar på fortsatt försämrat häckningsresultat för arten — ovan de preliminära siffrorna för 1973

ange alternativa förslag till hur man långsiktigt skall kunna utveckla dessa arters förbestånd inom området". Länsstyrelsen har med eget yttrande överlämnat programmet till Naturvårdsverket och hemställt om ekonomiskt bidrag för dess förverkligande. Handläggningen av Sjaunja-ärendet gav under året upphov till en JO-anmälan. Flera motioner väcktes också i frågan i riksdagen, vilken överlämnade motionerna jämte remissyttranden och utskottsutlåtande till Naturvårdsverket för beaktande i samband med pågående utredning om de svenska fjällområdena. Utskottet betonade att Sjaunja bör erhålla starkt skydd och att Sjaunja-frågan bör behandlas med förtur. Sjaunjas skydd diskuteras också livligt under SNF:s höstkonferens.

- Under andra halvåret 1972 lämnade arbetsgruppen för Rogenområdets planering

en rapport till länsstyrelsen. Rapporten utmynnade i en rekommendation att skydda *Rogenområdet* som naturreservat. Såväl markägaren, Domänverket, som SNF välkomnade ett skydd för området, men båda önskade att det planerade reservatet så snart som möjligt ombildas till nationalpark.

- I en slutrapport från arbetsgruppen för bildande av ett naturreservat i Storumans, Sorsele och Arjeplogs kommuner 1973 föreslås att ett ca 743.000 hektar stort område ovan trädgränsen i *Vindel-Laisfjällens vildmarksområde* i Västerbotten och Norrbottens län skyddas som naturreservat. För eningen delade i ett yttrande över förslaget helt dess uppfattning att ett skydd i någon form — naturreservat eller nationalpark — för området var motiverat. SNF välkomnade också de föreslagna visningsstationerna, som skulle underlätta för allmänheten att få del av de stora naturvärden området hyser, utan att dessa värden för den skull gick till spillo.
- Domänverket har under året lagt fram ett förslag om *Halle- och Hunnebergs framtid*. Frågan diskuterades bl.a. vid SNF:s årsmöte (se sid. 212).

- Under året har en rapport om *skydd av naturtyper och biotoper av gemensamt nordiskt intresse* och en *samnordisk översikt över viktigare våtmarker* lagts fram. SNF har i positiva ordalag yttrat sig om båda dokumenten.

- Antalet *naturreservat* som avsatts under året uppgår till 62 st, vilket innebär att det vid årsskiftet fanns *totalt 729 st i hela landet*. Den skyddade arealen har därmed stigit till 244.857 hektar (landareal). Bland de nya reservaten kan nämnas Gösslunda (H), Backåkra (M), Orrevikskilen och Galtöleran (O), Hammarmossen (T), Silvtjärn (U), Stadjan-Nipfjället, Fulufjället och Långfjället (W), Korpberget (Y) och Ostträsket (AC). SNF har yttrat sig i flera av dessa reservatsärenden liksom över några pågående reservatsbildningar.

Antalet *naturminnen* i landet var 1.365 st vid årsskiftet 1973/1974.

Den totala arealen *djurskyddsområden* uppgick vid årsskiftet till 344.323 hektar (landareal) fördelad på 246 områden.

Fauna och flora

- Havsörnens framtid vid Östersjön bestäms i huvudsak av två faktorer: miljögifterna och tillgången till lämpliga, ostörda häckningsområden. Båda faktorerna kan,

En person, som vill vara anonym, har skänkt 63.000 kronor till rovfågelskydd (och nästan lika mycket till Projekt Varg!). Andra bidrag har kommit från Amundsons fond, Skogsällskapet, olika myndigheter, institutioner, företag och enskilda.

- Även arbetet med *Projekt Pilgrimfalk* har kunnat fortgå under året, till stor del tack vare generösa bidrag från olika privatpersoner. Den *landsomfattande inventeringen av boplatser och häckningsresultat* som pågår inom projektets ram visade på ett starkt försämrat häckningsresultat 1973 jämfört med tidigare år, *endast ca 12 ungar blev flygga* i hela landet. Även för Projekt Pilgrimfalk är ett av målen att få till stånd *skydd för boplatser*, och vissa bon har bevakats under häckningsperioden.

- Arbetet med *Projekt Varg* har förts vidare. Bl.a. anordnade föreningen åt IUCN ett *internationellt vargsymposium* till vilket värdefullt ekonomiskt stöd erhöles från WWF. Vid symposiet, som hölls under ordförandeskap av professor Douglas Pimlott, redogjorde professor Bertil Haglund för vargens situation i de fennoskandiska länderna och intendent Mats Segnestam presenterade förslag till åtgärder, vilka utarbetats av en särskild arbetsgrupp. Ett flertal

oberoende av varandra, avgöra artens möjligheter att överleva. SNF:s *Projekt Havsörn* syftar till att klarlägga havsörnsproblematiken och vidta nödvändiga åtgärder för artens fortlevnad. Inom projektets ram har ett havsörnsymposium hållits på WWF:s gård Fituna med deltagande av representanter för bl.a. Naturvårdsverket, berörda länsstyrelser, WWF och SOF. I övrigt har samma delprojekt drivits under 1973 som under 1971 — 1972: *inventering av häckningsresultat, näringsökologiska studier, miljögiftanalyser, skydd för boplatser och vinterutfodring*. Dessutom har *bevakning av bon* genomförts inom ett område. Häckningsresultatet var dystert vid Ostkusten, endast 4 ungar kom med säkerhet på vingarna, men något ljusare i det inre av Norrland, där minst 7 ungar blev flygga. Orsakerna till de dåliga häckningsresultaten tros vara störningar vid boplatserna och de höga halter av DDT och PCB som fortfarande, trots spridningsriktioner, kunnat konstateras. I sammanhanget kan noteras att samtliga 4 örnpår som lyckades med häckningen på Ostkusten hade tillgång till utlagd, giffri föda på vintern. Sammanlagt lades 28 ton foder ut vintersäsongen 1972/1973. *Värdefulla bidrag* till arbetet har kommit från många givare.

SNF:s Projekt Varg arbetar vidare — 1973 anordnades bl.a. ett internationellt vargsymposium i Stockholm. Nedan SNF:s vykort till förmån för projektet, skänkt av konstnären Gunnar Brusewitz

djurparker har åtagit sig att föda upp vargar åt projektet. Projektet har finansierats genom frikostiga gåvor från privatpersoner och genom försäljning av ett kort med vargmotiv som konstnären Gunnar Brusewitz skänkt.

- Medel som insamlats inom ramen för *Aktion Igelkott* har under året överlämnats som bidrag till ett forskningsprojekt vid Ekologiska institutionen, Lunds universitet. Projektet syftar till kartläggning av artens ekologi och naturvårdsåtgärder för igelkottens bevarande.
- På inbjudan av USA:s regering hölls i Washington den 12 februari—den 2 mars 1973 en internationell konferens för att förbereda och anta en *konvention om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter*. Konferensen hade kommit till efter en rekommendation av FN:s miljökonferens i Stockholm 1972. I arbetet att åstadkomma en konventionstext utgick konferensen från ett konventionsutkast som utarbetats huvudsakligen inom IUCN. Enligt konventionen medges handel med utrotningshotade arter i princip endast då de ansvariga myndigheterna i såväl export- som importland förklarar att handeln inte menligt påverkar artens fortbestånd. Även handel med djur- och växtarter som framgent kan bli utrotningshotade regleras i konventionen liksom handel med delar och produkter av djur och växter. *Sverige under-*

Ett forskningsprojekt vid Lunds universitet bekostas bl.a. med medel, insamlade till SNF:s Aktion Igelkott

AKTAMIG!

tecknade konventionen den 3 april 1973. Proposition angående godkännande av konventionen har lagts fram vid 1974 års vårriksdag. I ett yttrande till Jordbruksdepartementet tillstyrkte föreningen att konventionen godkänns. SNF är också representerad i en kommitté som håller på att utarbeta svensk följdlagstiftning till konventionen.

- *Valarna* hotas av utrotning, och föreningen har under året i en skrivelse föreslagit att Sverige skulle återinträda i Internationella Valfångstkommissionen (IWC) för att inom denna organisation verka för valarnas skydd.

- En mängd smärre faunistiska ärenden har varit aktuella under året för föreningens del. Yttranden har t.ex. avgivits i ärenden om *tillstånd till jakt på fiskätande fåglar vid fiskodlingar*, om *ändrade jakttider för olika fågelarter*, om *jakt av flygsäkerhets-skäl*, om *decimering av olika fågelpopulationer* för att de ansetts vara en sanitär olägenhet och om *import av olika djurarter*.
- Den *Skogspolitiska utredningen* lade under året fram sitt betänkande "Mål och medel i skogspolitiken" (SOU 1973: 14). Utredningen föreslog att skogsavverkningarna skulle öka, vilket skulle åstadkommas med hjälp av ett avgifts- och bidragssystem. Förslaget rönte omedelbart stark kritik från både markägar- och naturvårdshåll. Regeringen tog intryck av kritiken och *tillsatte en ny utredning*, som fick direktiv att även utreda framlagda förslags konsekvenser från bl.a. naturvårdssynpunkt.

- *De moderna skogsbruksmetoderna* har diskuterats livligt under året. Farhågor har bl.a. uttryckts för att de allt vanligare, mycket stora kalhyggerna skulle medföra en utarmning av skogsmarken på längre sikt. Kritik har också riktats mot en lång rad metoder som t.ex. skogsgödsling från flygplan, fenoxisyrabehandling, hyggesplogning och plantering av utländska trädslag. Skogsbruket har tillbakavisat kritiken och genom ett särskilt organ, Skogsbrukets Informationsgrupp, har stora resurser satsats på att försvara skogsnäringen. Naturvårdsverket har givit ut en skrift, "Skogsbruk och naturvård", i vilken verket sammanställt nuvarande vetande om metoderna och deras konsekvenser för såväl skogsnäring som naturvård. Bl.a. av denna skrift framgår att behovet av forskning är stort inom många områden. Föreningen har behandlat vissa frågor vid en *rundabordskonferens* om skog-

Det moderna skogsbruket har diskuterats livligt under 1973. Hyggesplogning, foto: På-Nils Nilsson/TIO

liga monokulturer och kemiska bekämpningsmedel. Hela problematiken tas upp i Sveriges Naturs årsbok. Föreningens ungdomsorganisation, Fältbiologerna, har livligt tagit del i debatten och engagerat sig hårt mot vissa skogsbruksmetoder och mot överavverkning av skog, bl.a. har organisationen givit ut en debattbok och anordnat en kampanjvecka. (Se även s. 216).

SNF:s områden

- Antalet besökare på *Lilla Karlsö* har under sommaren uppgått till ca 2.000. Under året har föreningen arbetat för att få tillstånd en skötselplan för ön samt bedrivit viss undersökningsverksamhet.
- Stugan i *Akte* har utnyttjats under 412 gästnätter. *Ytterö*, som ägs av Naturvårdsfonden men förvaltas av SNF, har också fått ett stort antal besökare under sommaren.
- SNF:s Gotlands- och Värnamokretsar har liksom tidigare skött *Alvena Lindaräng* resp. *Rusarebo äng*.
- *Osaby säteri* har förvaltats av Skogsäll-

Gåvor och bidrag till SNF

Medel har influtit till minne av professor *Erik Björkman* och herr *Carl Yngve Zetterström*. Föreningen har också fått ta emot ett större legat efter framlidna fröken *Zelma Sundell*. Andra generösa bidrag har kommit från bl.a. *Styrelsen för internationell utveckling*, *Helge Ax:son Johnsons stiftelse*, *Skogsällskapet* och f.d. *distriktslantmätare och fru Nils Enell*, Kristianopel, samt ett stort antal större och mindre gåvor från enskilda medlemmar. De speciella upppropom bidrag till förmån för föreningens naturvårdsprojekt och verksamhet i övrigt som gjorts under året har på ett mycket glädjan-